



ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2009

- A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**
- B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**
- Γ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**

4 Νοεμβρίου 2009

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο συγκυρίας: **2 Δεκεμβρίου 2009**

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-27, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2009

α) Ε.Ε.-27 – Ευρωζώνη: Συνεχίζεται η βελτίωση του κλίματος

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος τον Οκτώβριο εξακολουθεί να κινείται ανοδικά, για έβδομο μήνα, τόσο στην **Ευρωπαϊκή Ένωση** όσο και την **Ευρωζώνη**. Ο δείκτης αυξάνεται σε σχέση με τον Σεπτέμβριο κατά 3,4 μονάδες στην Ε.Ε. και στην Ευρωζώνη και διαμορφώνεται στις 86,0 και 86,2 μονάδες αντίστοιχα, απέχοντας ωστόσο ακόμη σημαντικά από τους μακροχρόνιους μέσους όρους. Η βελτίωση του κλίματος στη **Βιομηχανία** (κατά 4 μονάδες στην ΕΕ και 3 στην Ευρωζώνη), συνέβαλε περισσότερο από τους υπόλοιπους τομείς στην ανάκαμψη του δείκτη. Αλλά και η **καταναλωτική εμπιστοσύνη** επίσης βελτιώθηκε κατά 2 μονάδες στην ΕΕ και κατά 1 στην Ευρωζώνη, ενώ και στις **Υπηρεσίες**, οι προσδοκίες αυξήθηκαν κατά 2 μονάδες στην Ευρωζώνη και παρέμειναν αμετάβλητες στην ΕΕ. Στον τομέα των **Κατασκευών**, σημειώθηκε ήπια άνοδος της μίας μονάδας και στις δύο ζώνες, ενώ μόνο στο **Λιανικό Εμπόριο** οι προσδοκίες δεν μεταβλήθηκαν στην Ευρωζώνη και περιορίστηκαν στην ΕΕ. Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώνεται στις -20 και -21 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη, με τις προβλέψεις για την *εξέλιξη της παραγωγής* να βελτιώνονται εντυπωσιακά (κατά 6 μονάδες) και στις δύο ζώνες, τα *αποθέματα* να αποκλιμακώνονται ελαφρά και τα *επίπεδα των παραγγελιών* επίσης να καταγράφουν ήπια άνοδο, τόσο στην ΕΕ, όσο και την Ευρωζώνη.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώνονται στις -11 και -7 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Από τα επιμέρους στοιχεία, οι εκτιμήσεις για την *τρέχουσα δραστηριότητα* των επιχειρήσεων παραμένουν σταθερές σε ΕΕ και βελτιώνονται στην Ευρωζώνη, ενώ οι αντίστοιχες για την *πορεία της ζήτησης* επιδεινώνονται οριακά σε ΕΕ και βελτιώνονται επίσης οριακά στην Ευρωζώνη. Από την άλλη πλευρά οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη *εξέλιξη της ζήτησης* είναι περισσότερο αισιόδοξες καταγράφουν άνοδο των 2 μονάδων και στις δύο ζώνες.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι επιχειρηματικές προσδοκίες διαμορφώνονται στις -12 και -15 μονάδες αντίστοιχα, με τις εκτιμήσεις για την *τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα* να επιδεινώνονται και στις δύο ζώνες και τα *αποθέματα* να διογκώνονται οριακά στην ΕΕ. Και εδώ όμως οι επιχειρήσεις διατυπώνουν πιο αισιόδοξες προσδοκίες σχετικά με την *εξέλιξη των πωλήσεων τους επόμενους μήνες*, τόσο στην ΕΕ, όσο και την Ευρωζώνη, προεξοφλώντας καλύτερη εικόνα της αγοράς στο επόμενο διάστημα.
- Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Κατασκευές** διαμορφώνονται στις -34 και -29 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για το *επίπεδο των εργασιών* τους παραμένουν αμετάβλητες και στις δύο ζώνες, ενώ αντίθετα οι προβλέψεις σχετικά με την *απασχόληση* βελτιώνονται κατά 3 μονάδες, τόσο στην ΕΕ, όσο και την Ευρωζώνη.

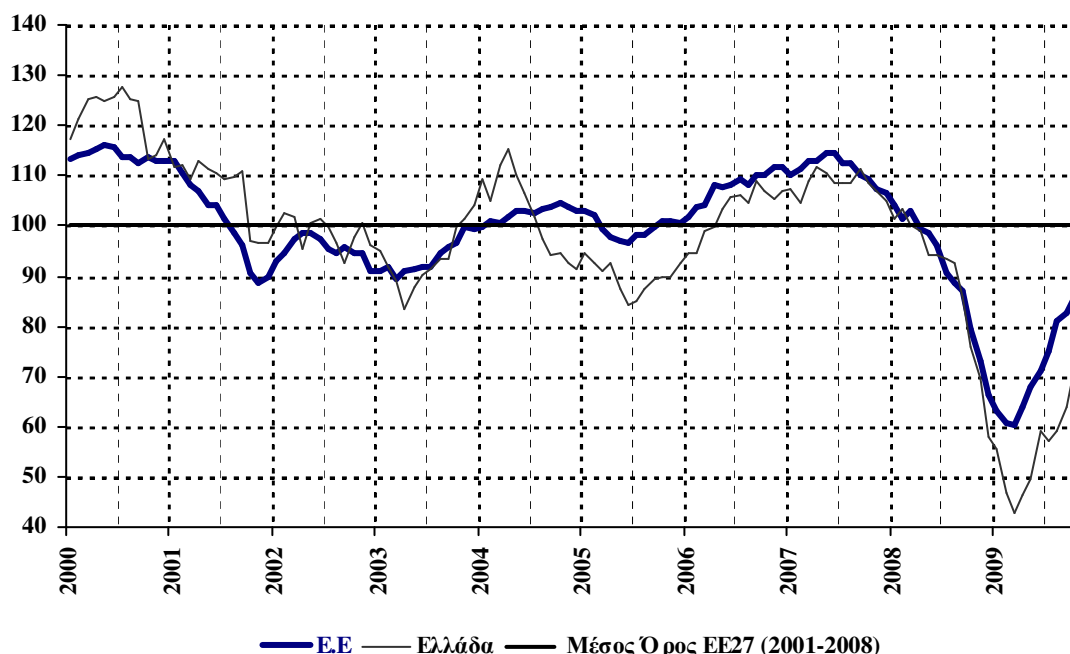
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2008=100, εποχικά εξομαλυσμένα στοιχεία)

	2001-2008			Μ.Ο έτους								
	Min	Max	M.O	2004	2005	2006	2007	2008				
ΕΕ-27	61,0 Φεβ-09	115,0 Ιουν-07	100,9	103,1	100,1	108,5	111,8	91,8				
Ευρωζώνη	65,3 Φεβ-09	112,8 Μαι-07	100,2	100,4	99,1	107,7	109,8	92,4				
Ελλάδα	43,1 Μαρ-09	114,9 Απρ-04	99,0	102,6	89,8	103,0	108,4	89,0				
2008												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	104,3	101,4	102,9	99,3	98,5	96,1	90,7	88,6	86,9	79,6	73,2	66,4
Ευρωζώνη	102,5	101,1	100,5	98,2	98,7	96,1	91,0	89,9	88,9	81,6	76,6	68,7
Ελλάδα	101,4	103,4	100,0	98,8	94,1	94,1	93,3	92,6	86,0	75,9	69,6	57,9
2009												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	63,2	60,8	60,4	64,0	67,9	71,1	75,0	81,0	82,6	86,0		
Ευρωζώνη	67,2	65,3	64,6	67,3	70,2	73,2	76,0	80,8	82,8	86,2		
Ελλάδα	55,4	46,8	42,9	46,3	49,5	59,0	57,2	59,2	63,8	71,7		

Σημείωση: Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (1990-2008=100) υπολογίζεται με βάση τους επιμέρους Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο και τις Υπηρεσίες, καθώς και το Δείκτη Εμπιστοσύνης στους Καταναλωτές.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-27 και Ελλάδα (1990-2008=100, εποχικά εξομαλυσμένα στοιχεία)



Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώνεται στις -15 και -18 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την *οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους το επόμενο 12μηνο* καταγράφουν οριακή άνοδο, ενώ κατά 2 και 3 μονάδες βελτιώνεται αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη, ο δείκτης των

προβλέψεων για την *οικονομική κατάσταση της χώρας το επόμενο διάστημα*. Η *πρόθεση για αποταμίευση* παρουσιάζει επίσης ανάκαμψη και στις δύο ζώνες, ενώ οι προσδοκίες για την *εξέλιξη της ανεργίας το επόμενο 12μηνο* παραμένουν δυσμενείς.

- Τέλος, ήπια άνοδο των 2 μονάδων καταγράφει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην ΕΕ στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** – ο οποίος όμως δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη οικονομικού κλίματος – ενώ παραμένει αμετάβλητος στην Ευρωζώνη και διαμορφώνεται στις +19 μονάδες και στις δύο ζώνες, στις υψηλότερες τιμές του έτους. Στις εκτιμήσεις για την *τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων* και την *τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης* καταγράφεται βελτίωση 2-3 μονάδων και στις δύο ζώνες, ενώ αντίθετα, οι προβλέψεις της *ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο* είναι καθοδικές, ελαφρώς στην ΕΕ και περισσότερο έντονες στην Ευρωζώνη.

Σε επίπεδο κρατών, το κλίμα βελτιώνεται σε 21 χώρες τον Οκτώβριο και επιδεινώνεται σε πέντε. Από τις μεγαλύτερες χώρες, η μεγαλύτερη άνοδος σημειώνεται στην Ιταλία (+3,8), τη Γερμανία (+3,4), το Ην. Βασίλειο (+3,2) και τη Γαλλία (+3,0), ενώ η βελτίωση ήταν μικρότερη στην Πολωνία (+2,3), την Ισπανία (+1,9) και την Ολλανδία (+1,1). Στην Ελλάδα, το οικονομικό κλίμα βελτιώνεται επίσης, με τον ελληνικό δείκτη να αυξάνεται σχεδόν κατά οκτώ μονάδες και να βρίσκεται στην 18^η θέση τον Οκτώβριο, από την 22^η θέση τον Σεπτέμβριο, ανάμεσα στους υπόλοιπους ευρωπαϊκούς.

β) Ελλάδα: Μεγάλη βελτίωση του οικονομικού κλίματος, κυρίως λόγω της τόνωσης της καταναλωτικής εμπιστοσύνης.

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα, όπως και στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, καταγράφει μεγάλη άνοδο τον Οκτώβριο, συνεχίζοντας την ανοδική τάση των τελευταίων μηνών. Ο δείκτης διαμορφώνεται στις 71,7 μονάδες από τις 63,8 μονάδες τον Σεπτέμβριο, στην υψηλότερη επίδοσή του από τον περσινό Οκτώβριο. Η βελτίωση του κλίματος στην Ελλάδα προέρχεται από όλους τους τομείς και αγγίζει τόσο την πλευρά της προσφοράς (επιχειρήσεις), όσο και την πλευρά της ζήτησης (καταναλωτές). Καθοριστικότερη όμως είναι η τόνωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης η οποία βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων δύο ετών. **Η άνοδος αυτή αποτελεί συνέχεια του θετικού κλίματος που δημιουργήθηκε στην προεκλογική περίοδο, ωστόσο ενσωματώνει πλέον και αυξημένες προσδοκίες που δημιουργεί μία νέα κυβέρνηση, φαινόμενο που καταγράφεται με συστηματικό τρόπο από το 1985 στις έρευνες αυτές.** Σημαντική μπορεί να θεωρηθεί και η άνοδος των προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο, ενώ στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές και τις Υπηρεσίες, καταγράφεται λιγότερη απαισιοδοξία, κυρίως όμως για την εξέλιξη της δραστηριότητας στο επόμενο διάστημα. Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, οι *προβλέψεις της παραγωγής*, αλλά και οι *εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο της ζήτησης και των παραγγελιών*, κινούνται ανοδικά, ενώ αντίθετα στα *αποθέματα* διογκώνονται ελαφρά.
- στις **Υπηρεσίες**, οι *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την εξέλιξη της ζήτησης* επιδεινώνονται ελαφρώς, ενώ οι *εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία των εργασιών* δεν μεταβάλλονται. Παρόλα αυτά, ιδιαίτερα έντονη είναι η άνοδος των προσδοκιών σχετικά με τη *βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης*.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, μπορεί να επιδεινώνονται οι *εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις*, αν και τα *αποθέματα* αποκλιμακώνονται, ωστόσο σημαντική βελτίωση καταγράφουν οι *προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης* στο επόμενο τρίμηνο.
- στις **Κατασκευές**, οι *εκτιμήσεις για το επίπεδο του προγράμματος εργασιών* παραμένουν έντονα αρνητικές, όμως αμβλύνονται ελαφρά, ενώ οι πολύ αρνητικές *προβλέψεις για την απασχόληση* του κλάδου επίσης εξασθενούν.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, καταγράφεται κατακόρυφη άνοδος στις *προσδοκίες των νοικοκυριών για την οικονομική τους κατάσταση* και τις *προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας*, ενώ σημαντική είναι και ενίσχυση της πρόθεσης για *αποταμίευση στο επόμενο 12-μηνο*. Οι *προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας* βελτιώνονται και αυτές, με το σχετικό δείκτη να περιορίζεται στη χαμηλότερη τιμή του έτους.

B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2009

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Αμετάβλητες οι επιχειρηματικές προσδοκίες

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** παραμένει σχεδόν αμετάβλητος τον Οκτώβριο, καταγράφοντας οριακή υποχώρηση μίας μονάδας. Έτσι, μετά τη συνεχή ανοδική πορεία των προηγούμενων επτά μηνών, οι προσδοκίες τον Οκτώβριο σταθεροποιούνται στις 79,4 μονάδες, παραμένοντας ωστόσο στα υψηλότερα μέχρι στιγμής φετινά επίπεδα. Στην πλειονότητα των επιμέρους δεικτών δραστηριότητας καταγράφονται οριακές μεταβολές. Αναλυτικότερα:

α) Οι **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες** διατηρούνται θετικές, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται και πάλι στις +6 μονάδες, σημαντικά υψηλότερα του φετινού μέσου όρου (-2 μονάδες). Τόσο το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναμένει άνοδο, όσο και εκείνο που προβλέπει πτώση, παραμένουν στα επίπεδα του Σεπτεμβρίου, στο 25% και 18% αντίστοιχα.

β) Το **τρέχον επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης** σημειώνει πολύ μικρή βελτίωση, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -44 μονάδες (από -46), σε πολύ αρνητικά δηλαδή επίπεδα. Μόλις το 5% των επιχειρήσεων δηλώνει και πάλι ότι το επίπεδο των παραγγελιών τους βρίσκεται σε υψηλά για την εποχή επίπεδα, ενώ σταθερά οι μισές επιχειρήσεις κρίνουν τις παραγγελίες τους σε χαμηλότερα του κανονικού επίπεδα.

γ) Οι εκτιμήσεις για τις **παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** παραμένουν επίσης αρνητικές, με το ισοζύγιο απαντήσεων να μην μεταβάλλεται από τις -35 μονάδες του Σεπτεμβρίου. Το 46% (από 44%) φθάνουν οι επιχειρήσεις που δηλώνουν ότι οι παραγγελίες τους βρίσκονται σε φυσιολογικά επίπεδα, όμως ανάλογο (44%) είναι και το ποσοστό που κρίνει ότι το ύψος τους είναι χαμηλό για την εποχή.

δ) Από την άλλη πλευρά πάντως και παρά τη τρέχουσα δυσμενή εικόνα της ζήτησης του εξωτερικού, οι **προβλέψεις για τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες**, είναι θετικές, με το αντίστοιχο ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις +12 μονάδες, την υψηλότερη επίδοση μετά τον Σεπτέμβριο του 2008. Οι ενδείξεις για μικρή ανάκαμψη του διεθνούς εμπορίου που καταγράφονται σε διάφορους δείκτες του εξωτερικού φαίνεται να προεξοφλείται θετικά από τις εξαγωγικές βιομηχανικές επιχειρήσεις της χώρας, που ελπίζουν σε άνοδο των εξαγωγών τους στο επόμενο διάστημα.

δ) Τα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, διογκώνονται εκ νέου τον Οκτώβριο, μετά τη μικρή διόρθωση του περασμένου μήνα, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις +19 μονάδες (από +14). Είναι πάντως αρκετά χαμηλότερα από το φετινό μέσο όρο (+26 μονάδες). Ένας στους τέσσερις εκτιμά ότι τα αποθέματα βρίσκονται σε υψηλότερα του κανονικού για την εποχή

επίπεδα, παρόλο που σταθερά δύο στους τρεις εκτιμούν ότι το ύψος τους είναι μάλλον φυσιολογικό για την εποχή.

ε) Ελαφρώς ανοδικές είναι όμως οι **προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες**, όπως άλλωστε συμβαίνει και με τις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις. Έτσι ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις +11 μονάδες, ύστερα από την ήπια πτώση που κατέγραψε το προηγούμενο τρίμηνο. Έτσι τρεις στις δέκα επιχειρήσεις αναμένουν άνοδο των πωλήσεών τους το επόμενο διάστημα, ενώ σταθερά οι μισές προβλέπουν σταθερότητα.

στ) Οι εκτιμήσεις για τους **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** συμβαδίζουν με τη βελτίωση των περισσότερων δεικτών δραστηριότητας και διευρύνονται σημαντικά στους 4,7 μήνες (από 4 μήνες τον Σεπτέμβριο). Ταυτόχρονα ενισχύεται το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** το οποίο φθάνει στο 71,4%, την υψηλότερη επίδοση του τελευταίου οκταμήνου.

ζ) Οι **προβλέψεις για την απασχόληση** του τομέα είναι λιγότερο δυσσώμενες τον Οκτώβριο, αφού το έντονα αρνητικό ισοζύγιο περιορίζεται στις -12 μονάδες (από -17 τον Σεπτέμβριο), στην καλύτερη επίδοση εδώ και έναν χρόνο. Σταθερά άλλωστε σχεδόν οκτώ στις δέκα επιχειρήσεις δεν προβλέπουν ιδιαίτερες αλλαγές στην απασχόληση το επόμενο τρίμηνο.

η) Ελαφρά αποκλιμάκωση παρουσιάζουν οι προσδοκίες **των τιμών των προϊόντων** για το επόμενο τρίμηνο, ενδεχομένως ως αντίδραση στη μικρή διόγκωση των αποθεμάτων. Έτσι, ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις -6 μονάδες (από -3), ενώ η συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων (81% από 74%) προβλέπει σταθερότητα.

θ) Αντίθετα από τις περισσότερες εξελίξεις στη μηνιαία έρευνα, στο ερώτημα τριμήνου για τις **νέες παραγγελίες** καταγράφεται μικρή υποχώρηση τον Οκτώβριο σε σχέση με τον Ιούλιο. Το σχετικό ισοζύγιο, το οποίο τον Ιούλιο ήταν ισοσκελισμένο, περιορίζεται τώρα κατά τρεις μονάδες, με μία στις πέντε επιχειρήσεις να εκτιμούν πτώση στο επίπεδο των παραγγελιών τους το τελευταίο τρίμηνο σε σχέση με το προηγούμενο και το 62% σταθερότητα (από 73%).

ι) Στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με τους **λόγους που παρεμποδίζουν την παραγωγική δραστηριότητα**, το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι δεν αντιμετωπίζει προσκόμματα στη λειτουργία του περιορίζεται επίσης ελαφρά, φθάνοντας στο 38% (από 40% τον Ιούλιο). Οι μισές επιχειρήσεις εκτιμούν άλλωστε ως βασικότερο πρόβλημα της παραγωγικής τους δραστηριότητας την ανεπάρκεια ζήτησης.

κ) Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα για τη γεωγραφική κατεύθυνση των **εξαγωγών τους προσεχείς μήνες**, καταγράφεται βελτίωση στις εκτιμήσεις για τις εξαγωγές προς την ΕΕ, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις +7 μονάδες (από -4 τον Ιούλιο), την υψηλότερη τιμή από την περσινή έρευνα του Ιουλίου. Αντίθετα, εξασθενούν ελαφρά οι θετικές εκτιμήσεις των εξαγωγών με προορισμό τις Βαλκανικές χώρες, ενώ το σχετικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις λοιπές χώρες υποχωρεί κατά 6 μονάδες και διαμορφώνεται στη +1 μονάδα τον Οκτώβριο, υποδηλώνοντας έτσι σταθερότητα.

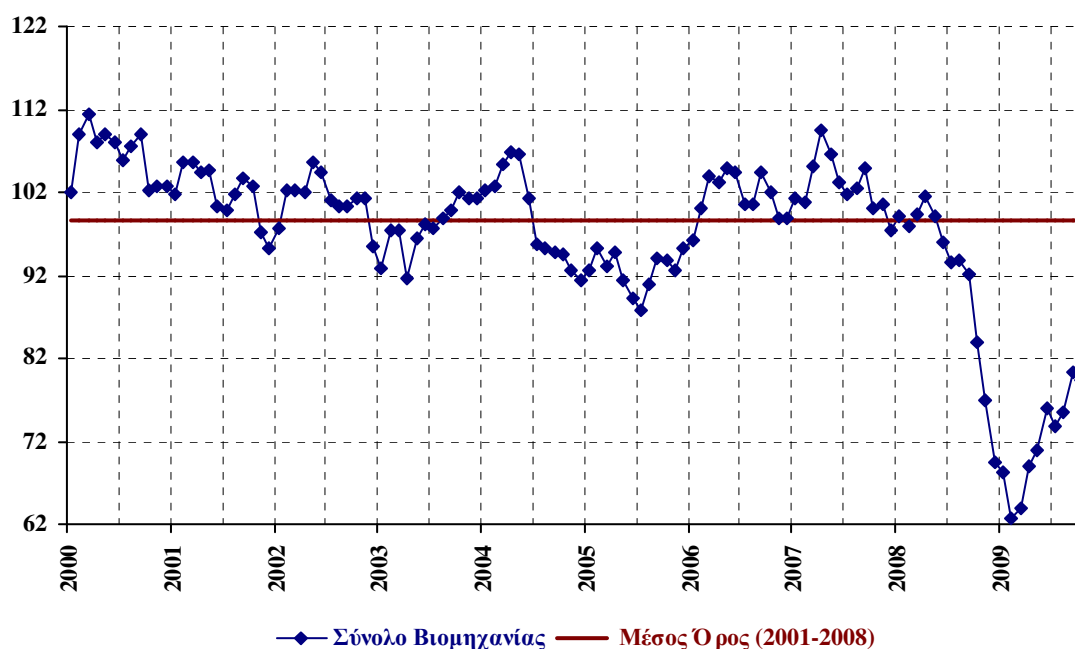
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

			2001-2009			Μ.Ο έτους					
			Min	Max	M.O	2004	2005	2006	2007	2008	
Βιομηχανία (1996-2006=100)			62,8	109,5	98,6	99,1	92,6	101,5	102,8	91,9	
			Φεβ-09	Απρλ-07							
2008											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
99,2	97,8	99,4	101,4	99,2	96,0	93,7	93,9	92,2	83,9	76,8	69,4
2009											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
68,2	62,8	63,8	68,9	70,9	76,0	73,8	75,5	80,4	79,4		

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προοπτικές για την παραγωγή, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τη συνολική ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)



Πηγή: IOBE

Στους επιμέρους κλάδους η τάση δεν είναι κοινή, καθώς καταγράφεται άνοδος των επιχειρηματικών προσδοκιών στα Καταναλωτικά αγαθά, σταθερότητα στα Κεφαλαιουχικά και υποχώρηση στα Ενδιάμεσα Αγαθά. Αναλυτικότερα:

Στα **Καταναλωτικά Αγαθά**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών κινείται ανοδικά κατά 4 σχεδόν μονάδες, και διαμορφώνεται στις 89,6 μονάδες. Η εικόνα στα επιμέρους μεγέθη είναι μικτή, με αισιοδοξία στις προβλέψεις του επόμενου τριμήνου, αλλά δυσαρέσκεια από την τρέχουσα δραστηριότητα. Συγκεκριμένα, οι προσδοκίες για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες βελτιώνονται σημαντικά, με το σχετικό ισοζύγιο να εκτοξεύεται στις +20 μονάδες από +7 τον Σεπτέμβριο. Έντονα θετικές είναι και οι προβλέψεις για τις πωλήσεις, αλλά και τις εξαγωγές του επόμενου τριμήνου, ενώ λιγότερο αρνητικές είναι ακόμα και οι προσδοκίες για την απασχόληση του κλάδου (-10 μονάδες από -13). Παρόλα αυτά, οι εκτιμήσεις για τα

επίπεδα των παραγγελιών και της εγχώριας ζήτησης εμφανίζονται συγκρατημένες, με το σχετικό δείκτη να παραμένει στα χαμηλά επίπεδα των -30 μονάδων, ενώ υποτονικές είναι και οι εκτιμήσεις για τις παραγγελίες εξωτερικού (-28 μονάδες από -31). Τα αποθέματα εξακολουθούν να είναι διογκωμένα, ενώ σχεδόν αμετάβλητο είναι το ποσοστό χρησιμοποίησης του εργοστασιακού δυναμικού (στο 71,9% από 72,1% τον Σεπτέμβριο). Πάνω από τις μισές επιχειρήσεις του κλάδου δηλώνουν ότι η παραγωγική τους δραστηριότητα διεξάγεται απρόσκοπτα, με την ανεπαρκή ζήτηση να παρουσιάζεται ως το βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία τους. Τέλος, έντονη είναι η άνοδος που καταγράφεται σε σχέση με τη μέτρηση Ιουλίου στις εξαγωγές προς την ΕΕ και ηπιότερα προς τις Βαλκανικές χώρες.

Στα **Κεφαλαιουχικά Αγαθά**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών, μετά την έντονη άνοδο του προηγούμενου μήνα, τον Οκτώβριο σταθεροποιείται στις 72,4 μονάδες (από 73,4). Η εξέλιξη αυτή είναι όμως αποτέλεσμα δύο αντίρροπων τάσεων: από τη μία πλευρά σημειώνεται διόγκωση του ύψους των αποθεμάτων, όμως ταυτόχρονα οι αρνητικές εκτιμήσεις για τα τρέχοντα επίπεδα των πωλήσεων, της παραγωγής, των εξαγωγών και των παραγγελιών και της ζήτησης, αμβλύνονται αρκετά. Άλλωστε οι προβλέψεις για την παραγωγή το επόμενο τρίμηνο είναι λιγότερο απαισιόδοξες, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -10 μονάδες (από -16), όπως και οι προβλέψεις για την απασχόληση. Το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού διευρύνεται οριακά, στο 74,6% (από 73,8%). Σε σχέση με τη μέτρηση Ιουλίου, τον Οκτώβριο ενισχύεται το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία στο 24% (από 14%), ενώ οι εξαγωγικές επιδόσεις βελτιώνονται περαιτέρω, προς όλους τους προορισμούς, αλλά ιδιαίτερα προς τις λοιπές, εκτός ΕΕ και Βαλκανίων, χώρες.

Αντίθετα με τους άλλους κλάδους, οι προσδοκίες στα **Ενδιάμεσα Αγαθά** επιδεινώνονται αρκετά τον Οκτώβριο, ίσως όμως σε διόρθωση της έντονης ανόδου του προηγούμενου μήνα. Έτσι, ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις 71,4 μονάδες (από 77,8 μονάδες), ελαφρώς χαμηλότερα της αντίστοιχης περσινής (76,2 μονάδες). Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα πορεία της παραγωγής, τις πωλήσεις, αλλά και τις εξαγωγές καταγράφουν ήπια άνοδο, ενώ οριακή είναι και η βελτίωση στις τρέχουσες παραγγελίες και ζήτηση, με το σχετικό ισοζύγιο να παραμένει όμως σε πολύ χαμηλά επίπεδα, στις -60 μονάδες. Τα αποθέματα ωστόσο εμφανίζουν ελαφρά διόγκωση, σύμφωνα με το 31% των επιχειρήσεων (από 28%), ενώ δυσμενής είναι η εξέλιξη που καταγράφεται και στις προβλέψεις για την παραγωγή το επόμενο διάστημα, με το σχετικό δείκτη να γίνεται και πάλι αρνητικός, ύστερα από την έντονη άνοδο του περασμένου μήνα (-3 μονάδες από +10). Αρνητικές παραμένουν και οι προβλέψεις για την πορεία της απασχόλησης του κλάδου, παρόλο το σχετικό ισοζύγιο βελτιώνεται ελαφρά (-18 από -21 μονάδες), ενώ και σε σχέση με τις τιμές, οι προβλέψεις υποδηλώνουν αποκλιμάκωση το επόμενο διάστημα. Στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με τις νέες παραγγελίες, καταγράφεται πτώση του σχετικού δείκτη, στις -10 μονάδες (από +1 τον Ιούλιο), ενώ τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι δεν αντιμετωπίζει προσκόμματα στη λειτουργία του περιορίζεται στο 26% (από 38% στη μέτρηση Ιουλίου), με τρεις στις πέντε επιχειρήσεις να δηλώνουν και πάλι την ανεπάρκεια ζήτησης ως το βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία τους.

2. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Συνέχιση της ήπιας ανάκαμψης

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Κατασκευές**, βελτιώνεται για δεύτερο μήνα και διαμορφώνεται τον Οκτώβριο στις 71,6 μονάδες από τις 67,6 μονάδες τον Σεπτέμβριο. Είναι η υψηλότερη επίδοση του έτους, ωστόσο υστερεί κατά πολύ της αντίστοιχης περσινής (90,9 μονάδες). **Η πορεία πάντως του δείκτη από τον Ιούνιο και μετά χαρακτηρίζεται από μικρές διακυμάνσεις, ενδεικτικό της σταθεροποιητικής πορείας, με μάλλον συγκρατημένες προοπτικές βελτίωσης, του τελευταίου διαστήματος.** Οι βασικοί δείκτες δραστηριότητας βελτιώνονται ελαφρά, με εξαίρεση τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα δραστηριότητα που σημειώνουν περαιτέρω πτώση, στις -24 μονάδες (από -20). Οι προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων παραμένουν δυσμενείς, αφού σχεδόν οι μισές επιχειρήσεις αναμένουν μείωση το επόμενο διάστημα, ενώ αμβλύνονται οι πολύ αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση στον τομέα, με το ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -22 μονάδες (από -29). Η εξασφαλισμένη δραστηριότητα περιορίζεται ελαφρά στους 15,7 μήνες (από 16,1 τον προηγούμενο μήνα), με το ποσοστό των επιχειρήσεων που κρίνει ότι δεν αντιμετωπίζει προσκόμματα στη λειτουργία του να ανέρχεται στο 18%, σημαντικά υψηλότερα του φετινού μέσου όρου (11%). Οι υπόλοιπες επιχειρήσεις προβάλλουν ως βασικότερα εμπόδια τη χαμηλή ζήτηση (29%), την ανεπαρκή χρηματοδότηση (25%), αλλά και άλλους παράγοντες, όπως οι μεγάλες εκπτώσεις, τα γραφειοκρατικά εμπόδια, ο έντονος ανταγωνισμός και η ευρύτερη δύσκολη οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων και καταναλωτών (27%). Σε σχέση με τις προβλέψεις για τις τιμές του τομέα, επικρατούν σταθερά και τον Οκτώβριο, όπως και καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, οι έντονα πτωτικές τάσεις.

Στους επιμέρους κλάδους, οι προσδοκίες βελτιώνονται ελαφρά τόσο στις Ιδιωτικές Κατασκευές, όσο και στα Δημόσια Έργα. Αναλυτικότερα:

Στις **Ιδιωτικές Κατασκευές**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών διαμορφώνεται τον Οκτώβριο στις 57,7 μονάδες από τις 54,4 μονάδες, στην υψηλότερη επίδοση του τελευταίου χρόνου, αλλά σημαντικά χαμηλότερη της αντίστοιχης περσινής (89,6 μονάδες). Η άνοδος πάντως των προσδοκιών του κλάδου οφείλεται στην ανάκαμψη του κλίματος στις κατασκευές Λοιπών Ιδιωτικών Κτιρίων και όχι στις κατασκευές Κατοικιών, όπου σημειώνεται σταθερή υποχώρηση τους τελευταίους έξι μήνες. Στα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, παρατηρείται κατακόρυφη πτώση στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία των εργασιών, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -44 από -25 μονάδες, στη δεύτερη χειρότερη φετινή επίδοση, ενώ αρνητική εικόνα παραμένει και στις προβλέψεις για την πορεία των εργασιών το επόμενο τρίμηνο. Παρά τη δυσαρέσκεια από τις εξελίξεις στην αγορά, σε όρους απασχόλησης οι περισσότερες επιχειρήσεις (61%) προεξοφλούν σταθερότητα (από 43% τον προηγούμενο μήνα), γεγονός το οποίο επηρεάζει εν τέλει θετικά και το συνολικό δείκτη. Οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας παραμένουν άλλωστε στους 9 με 10, ενώ σε σχέση με τις τιμές, η συντριπτική πλειονότητα (77% από 63%) αναμένει σταθερότητα το επόμενο τρίμηνο. Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία καταγράφει την υψηλότερη τιμή του έτους (24%), ενώ όσοι διαφωνούν, δηλώνουν ότι η λειτουργία τους παρεμποδίζεται από τη χαμηλή ζήτηση (60%), τις δυσκολίες στη χρηματοδότηση (15%), αλλά και παράγοντες που συνδέονται με την τρέχουσα οικονομική κατάσταση (24%).

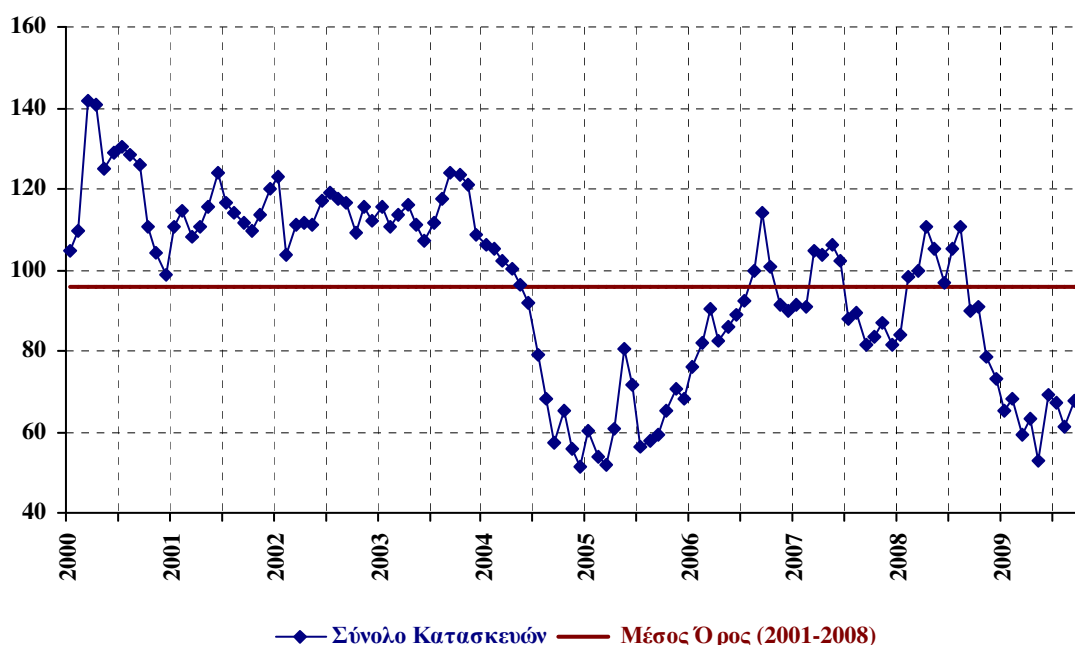
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

					2001-2008	Μ.Ο έτους					
			Min	Max	M.O	2004	2005	2006	2007	2008	
Κατασκευές (1996-2006=100)			51,4	123,8	95,8	81,5	63,0	91,1	92,5	95,3	
			ΔΕΚ-04	ΣΕΠΤ-03							
2008											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
84,2	98,1	99,7	110,5	105,4	97,0	105,2	110,5	90,0	90,9	78,7	73,0
2009											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
65.0	68.3	59.1	63.0	52.8	69.0	67.4	61.5	67.6	71.6		

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1996-2006=100)



Πηγή: IOBE

Στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων**, σημειώνεται επίσης ανάκαμψη των προσδοκιών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 79,2 μονάδες (75,6 μονάδες τον Σεπτέμβριο), επίδοση ελαφρώς υψηλότερη του φετινού μέσου όρου. Τα περισσότερα στοιχεία δραστηριότητας καταγράφουν ήπια βελτίωση. Έτσι, οι αρνητικές εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο αλλά και την εξέλιξη του προγράμματος εργασιών των επιχειρήσεων, αμβλύνονται, με αποτέλεσμα μικρή βελτίωση και στην απασχόληση του κλάδου, όπου το 58% των επιχειρήσεων αναμένει σταθερότητα (από 55%). Άλλωστε οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας ξεπερνούν τον 1,5 χρόνο και διαμορφώνονται στους 18,8 μήνες (από 19,6). Το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία ενισχύεται στην υψηλότερη τιμή του έτους, παρόλο που είναι μόλις 15%, με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις να αναγνωρίζουν ως σημαντικότερα εμπόδια στη δραστηριότητά τους τις μεγάλες εκπτώσεις, τη γραφειοκρατία και τον έντονο ανταγωνισμό.

(41%), με την ανεπαρκή χρηματοδότηση και τη χαμηλή ζήτηση να ακολουθούν, σύμφωνα με το 30% και 13% των επιχειρήσεων αντίστοιχα.

3. ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Αισθητή άνοδος στις επιχειρηματικές προσδοκίες στους περισσότερους κλάδους

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στο **Λιανικό Εμπόριο** βελτιώνονται σημαντικά τον Οκτώβριο και επανέρχονται σε ανοδική τροχιά. Έτσι, ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις 99 μονάδες από τις 91,4 μονάδες τον Σεπτέμβριο, στην καλύτερη επίδοση των τελευταίων 15 μηνών. **Ωστόσο θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα μιας μεγαλύτερης αισιοδοξίας των επιχειρήσεων για το επόμενο τρίμηνο, παρά ικανοποίηση από τη μέχρι σήμερα δραστηριότητά τους. Οι επιχειρήσεις δηλαδή προεξοφλούν καλύτερες μέρες στο επόμενο διάστημα, παρόλο που η τρέχουσα εικόνα της αγοράς είναι υποτονική.** Έτσι οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα πορεία των πωλήσεων τους περιορίζονται κατά 13 μονάδες, με το σχετικό ισοζύγιο να είναι οριακά θετικό (στις +2 μονάδες). Από την άλλη πλευρά όμως φαίνεται να έχει ρευστοποιηθεί ένα μεγάλο μέρος των αποθεμάτων και πλέον το ύψος τους κρίνεται χαμηλό για την εποχή: το σχετικό ισοζύγιο γίνεται μάλιστα για πρώτη φορά τα τελευταία πέντε χρόνια αρνητικό (-5 μονάδες). Ταυτόχρονα διατυπώνονται ευνοϊκότερες προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις παραγγελίες προς προμηθευτές στο επόμενο τρίμηνο με τα σχετικά ισοζύγια να καταγράφουν τις υψηλότερες φετινές επιδόσεις και να διαμορφώνονται αντίστοιχα στις +21 και +3 μονάδες (από -8 και -13 τον προηγούμενο μήνα). Οι προβλέψεις για τόνωση των πωλήσεων δεν οδηγούν πάντως σε βελτίωση των προβλέψεων για την απασχόληση του τομέα: μόνο 21% αναμένει άνοδο έναντι 16% που αναμένει πτώση, με αποτέλεσμα το ισοζύγιο να είναι ελαφρά μόνο θετικό. Φαίνεται δηλαδή να εξασθενεί η δυναμική της προσφοράς νέων θέσεων εργασίας από τον τομέα η οποία στήριξε την απασχόληση τους προηγούμενους μήνες. Τέλος οι τιμές θα συνεχίσουν να υποχωρούν στο επόμενο τρίμηνο, καθώς το αρνητικό ισοζύγιο διευρύνεται στις -19 μονάδες (από -13 τον Σεπτέμβριο), ενώ δύο στους τρεις αναμένουν σταθερότητα.

Σε όλους τους κλάδους καταγράφεται άνοδος επιχειρηματικών προσδοκιών. Αναλυτικότερα:

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** σημειώνει περαιτέρω άνοδο τον Οκτώβριο και διαμορφώνεται στις 90,1 μονάδες (από 87,3 μονάδες τον Σεπτέμβριο), στην υψηλότερη τιμή του από το φετινό Φεβρουάριο. Παρόλο που οι περισσότερες επιχειρήσεις (42%) δηλώνουν πτωτικές πωλήσεις αυτή την περίοδο, οι προβλέψεις για τις πωλήσεις του επόμενου τριμήνου, αλλά και για τις παραγγελίες προς τους προμηθευτές είναι πιο αισιόδοξες. Έτσι τα σχετικά ισοζύγια διαμορφώνονται στις +7 και +14 μονάδες αντίστοιχα (από +3 και +7 τον προηγούμενο μήνα). Άλλωστε τα αποθέματα έχουν αποκλιμακωθεί, με το σχετικό δείκτη να εμφανίζει τη χαμηλότερη τιμή από τον Μάιο του 2008 (-11 μονάδες). Παρά τις προσδοκίες για τόνωση των πωλήσεων, για 2^η φορά φέτος το καθαρό ισοζύγιο της απασχόλησης γίνεται αρνητικό, καθώς υπερσχύουν όσοι αναμένουν μείωση των θέσεων εργασίας στον κλάδο: μόλις 18% των επιχειρήσεων αναμένει άνοδο το επόμενο διάστημα, έναντι 22% που δηλώνει το αντίθετο. Σχετικά τέλος με τις τιμές, αυτές αναμένεται να μειωθούν και πάλι στο επόμενο τρίμηνο.

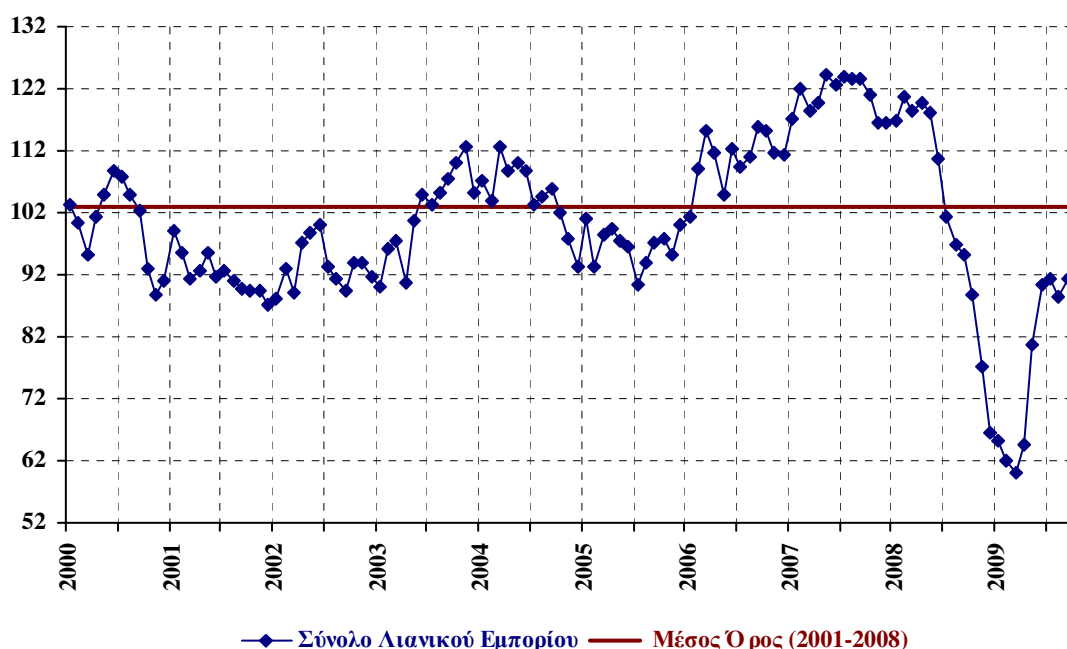
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

					2001-2008	Μ.Ο έτους					
			Min	Max	M.O	2004	2005	2006	2007	2008	
Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)			60,2	124,3	102,9	104,8	96,8	110,8	120,8	102,5	
			Μαρ-09	Μαι-07							
2008											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
117,0	120,8	118,5	119,7	118,1	110,6	101,3	96,9	95,3	88,7	77,1	66,5
2009											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
65.3	61.9	60.2	64.5	80.7	90.4	91.4	88.5	91.4	99.0		

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και προβλέψεις για τις πωλήσεις και το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο
(1996-2006=100)



Πηγή: IOBE

Οι προσδοκίες στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση** εκτοξεύονται τον Οκτώβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται κατά 24 μονάδες υψηλότερα σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, στις 117,6 μονάδες, την καλύτερη επίδοση από τον περσινό Οκτώβριο. Όλοι οι δείκτες δραστηριότητας βελτιώνονται. Οι επιχειρήσεις δηλώνουν ικανοποιημένες από την τρέχουσα εικόνα των πωλήσεων (το ισοζύγιο στις +19 μονάδες), ενώ η πλειονότητα (63%) προβλέπει ακόμα μεγαλύτερη άνοδο στο επόμενο τρίμηνο. Έντονη αποκλιμάκωση καταγράφεται και στα αποθέματα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις +11 μονάδες (από +20 μονάδες), ενώ για πρώτη φορά φέτος, οι προβλέψεις των παραγγελιών προς τους προμηθευτές λαμβάνουν θετικό πρόσημο, γεγονός που δηλώνει ότι αυτές θα αυξηθούν στο επόμενο τρίμηνο. Στο ίδιο θετικό κλίμα κινούνται και οι προβλέψεις για την απασχόληση, με το 35% των επιχειρήσεων να αναμένει άνοδο βραχυπρόθεσμα, ενώ οι τιμές θα παραμείνουν σταθερές.

Στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού** σημειώνεται επίσης αισθητή ανάκαμψη τον Οκτώβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 83,7 μονάδες (από 76,7 μονάδες τον Σεπτέμβριο), καταγράφοντας έτσι την υψηλότερη τιμή μετά τον περσινό Οκτώβριο. Αν και οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις είναι αρνητικές (στις -33 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), αντανακλώντας την απογοήτευση των επιχειρήσεων του κλάδου, οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου γίνονται για πρώτη φορά το τελευταίο εξάμηνο θετικές, καθώς ένα σημαντικό 30% δηλώνει την αισιοδοξία του για ενίσχυση των πωλήσεων. Άλλωστε, τα έως πρότινος διογκωμένα αποθέματα φαίνεται να βρίσκονται πλέον σε φυσιολογικά επίπεδα, όπως δηλώνει το 60% των επιχειρήσεων (από 54%), παρόλο που οι παραγγελίες προς προμηθευτές συνεχίζουν να περιορίζονται. Μικρή βελτίωση παρουσιάζουν και οι προσδοκίες για την εξέλιξη της απασχόλησης του κλάδου (-2 από -6 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ και στον κλάδο αυτό πάντως οι προβλέψεις για την πορεία των τιμών παραμένουν έντονα πτωτικές.

Πολύ μεγάλη άνοδος 15 μονάδων καταγράφεται στις επιχειρηματικές προσδοκίες του κλάδου **Οχήματα – Ανταλλακτικά** τον Οκτώβριο. Ο δείκτης διαμορφώνεται στις 115,1 μονάδες, στην υψηλότερη επίδοσή του από τον Απρίλιο του 2008, σε διπλάσιο επίπεδο σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή επίδοση. Από τα επιμέρους στοιχεία όμως φαίνεται ότι αυτή η βελτίωση είναι αποτέλεσμα περισσότερο προεξόφλησης των μελλοντικών πωλήσεων, παρά ικανοποίηση από την πορεία των πωλήσεων αυτής της περιόδου. Η αβεβαιότητα που επικρατούσε στην αγορά αυτοκινήτου σχετικά με τον τρόπο υλοποίησης της απόσυρσης είχε σε κάποιο βαθμό περιοριστεί και συνολικά ο κλάδος ανέμενε θετικές εξελίξεις στο επόμενο διάστημα, πριν όμως τις πρόσφατες αποφάσεις για αναστολή του μέτρου. Έτσι οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις μπορεί να εξασθενούν για δεύτερο συνεχή μήνα, παρόλο που οι μισές επιχειρήσεις (έναντι 65% όμως τον προηγούμενο μήνα) δηλώνουν ότι αυτές έχουν αυξηθεί το τελευταίο τρίμηνο, όμως οι προβλέψεις που διατυπώνονται είναι πιο αισιόδοξες. Έτσι οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου αλλάζουν τάση και γίνονται πλέον θετικές, με το 43% των επιχειρήσεων να αναμένει άνοδο. Αντίστοιχα αναμένεται να ενισχυθούν και οι παραγγελίες προς προμηθευτές, καθώς έχει προχωρήσει σημαντικά η ρευστοποίηση των αποθεμάτων: το 30% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι τα αποθέματά του βρίσκονται σε χαμηλά για την εποχή επίπεδα, ενώ οι μισές επιχειρήσεις δηλώνουν ότι αυτά βρίσκονται σε φυσιολογικά για την εποχή επίπεδα. Από την άλλη πλευρά, οι προοπτικές για την απασχόληση βελτιώνονται ελαφρά, παραμένοντας ωστόσο αρνητικές, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -6 μονάδες, την καλύτερη επίδοση του έτους.

Βελτίωση καταγράφεται και στις προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα** τον Οκτώβριο, με το σχετικό δείκτη να φθάνει στις 113,2 μονάδες από τις 105 μονάδες τον Σεπτέμβριο, στη δεύτερη καλύτερη επίδοση του έτους και στα ίδια επίπεδα με την αντίστοιχη περσινή (114,4 μονάδες). Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις τους ενισχύονται, με το δείκτη να διαμορφώνεται στις +44 μονάδες (από +31 μονάδες). Έντονη είναι και η αποκλιμάκωση που καταγράφεται στα αποθέματα, ως απόρροια των ικανοποιητικών πωλήσεων αυτής της περιόδου. Οι προοπτικές για τις πωλήσεις του επόμενου τριμήνου παραμένουν επίσης θετικές (στις +21 μονάδες ο δείκτης από τις +23 τον Σεπτέμβριο), όπως άλλωστε συμβαίνει και με τις σχετικές προβλέψεις για την απασχόληση, οι οποίες διατηρούνται στις +43 μονάδες (από +41), στα υψηλότερα επίπεδα για φέτος. Ο

κλάδος δηλαδή συνεχίζει να τροφοδοτεί με νέες θέσεις εργασίας συνολικά τον τομέα. Ο δείκτης των βραχυπρόθεσμων παραγγελιών είναι ο μόνος που σημειώνει υποχώρηση, αν και γενικά σημειώνει έντονες διακυμάνσεις καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Τέλος, σχετικά με τις τιμές, όπου επίσης καταγράφονται έντονες διακυμάνσεις από μήνα σε μήνα, τον Οκτώβριο κυριαρχούν οι αποπληθωριστικές προσδοκίες, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -38 μονάδες (από -9), στη χαμηλότερη τιμή του έτους.

4. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Μικρή ανάκαμψη των προσδοκιών

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** ανακάμπτει ελαφρά τον Οκτώβριο και διαμορφώνεται στις 72,4 μονάδες από τις 68,4 μονάδες τον Σεπτέμβριο. **Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα δραστηριότητα των επιχειρήσεων δεν διαφοροποιούνται σημαντικά σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, ενώ αντίθετα, μεγαλύτερη αισιοδοξία διέπει τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των εργασιών του τομέα.** Συγκεκριμένα, διευρύνονται ελαφρώς οι αρνητικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα κατάστασή τους, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -11 από τις -8 μονάδες, αν και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση δεν μεταβάλλονται, με το 56% των επιχειρήσεων να δηλώνει ότι αυτή βρίσκεται σε κανονικά για την εποχή επίπεδα. Από την άλλη πλευρά, οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης στο επόμενο διάστημα γίνονται λιγότερο απαισιόδοξες, μετά την έντονη πτώση του Σεπτεμβρίου και διαμορφώνονται στις -7 μονάδες (από -23 μονάδες). Παρόλο που παραμένουν αρνητικές, το 21% των επιχειρήσεων προσδοκά άνοδο το επόμενο διάστημα (από 15%) και το 52% σταθερότητα. Η μικρότερη απαισιόδοξια για τις προοπτικές της ζήτησης, φαίνεται να ευνοεί την απασχόληση, καθώς διευρύνεται στο 15% το ποσοστό εκείνων που αναμένουν άνοδο (από 9% τον προηγούμενο μήνα) και περιορίζεται στο 22% (από 28%) το ποσοστό όσων αναμένουν υποχώρηση. Σε όρους τιμών, ενισχύονται ακόμα περισσότερο οι προσδοκίες μείωσης, με τη συντριπτική πλειονότητα ωστόσο (84%) να αναμένει σταθερότητα το επόμενο διάστημα. Τέλος, η προσμονή για καλύτερη εικόνα της αγοράς βραχυπρόθεσμα οδηγεί και σε ενίσχυση του ποσοστού των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία (40% από 33%). Όσοι διαφωνούν, κρίνουν ως κυριότερο πρόσκομμα στη δραστηριότητά τους την ανεπάρκεια ζήτησης (27%) και κεφαλαίων κίνησης (14%), αλλά και την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τη γραφειοκρατία (15%).

Σε επίπεδο βασικών κλάδων των Υπηρεσιών σημειώνονται τα εξής:

Στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια** καταγράφεται ελαφρά κάμψη στην ανοδική πορεία των τελευταίων μηνών, με το δείκτη των επιχειρηματικών προσδοκιών να διαμορφώνεται στις 92,5 μονάδες (από 98,3 μονάδες τον Σεπτέμβριο), πολύ κοντά πάντως στην αντίστοιχη περσινή επίδοση (95,5 μονάδες). Η εξέλιξη αυτή είναι αναμενόμενη, λόγω της εποχικότητας που παρουσιάζει ο κλάδος και των ηπιότερων προσδοκιών μετά τους καλοκαιρινούς μήνες. Στους επιμέρους δείκτες καταγράφεται υποχώρηση στους περισσότερους από αυτούς: οι θετικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα κατάστασή τους εξασθενούν, με το σχετικό ισοζύγιο να βρίσκεται στις +16 μονάδες (από +26 τον προηγούμενο μήνα), ενώ σχετικά με την τρέχουσα ζήτηση υπερσχύουν και πάλι, έστω και οριακά, οι αρνητικές εκτιμήσεις. Από την

άλλη πλευρά, οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου, αλλά και οι προοπτικές της απασχόλησης του κλάδου καταγράφουν ήπια άνοδο, παραμένοντας ωστόσο αρνητικές (-9 και -10 μονάδες αντίστοιχα οι σχετικοί δείκτες). Οι προβλέψεις για τις τιμές προσιωνίζονται περαιτέρω αποκλιμάκωση, με το 16% των επιχειρήσεων να αναμένει υποχώρηση (από 11%) και το 84% σταθερότητα (από 89%). Τέλος, το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν απρόσκοπτη λειτουργία περιορίζεται ελαφρά (37% από 41%), καθώς πάνω από τις μισές επιχειρήσεις κρίνουν την ανεπάρκεια ζήτησης ως το βασικότερο πρόσκομμα στη λειτουργία τους.

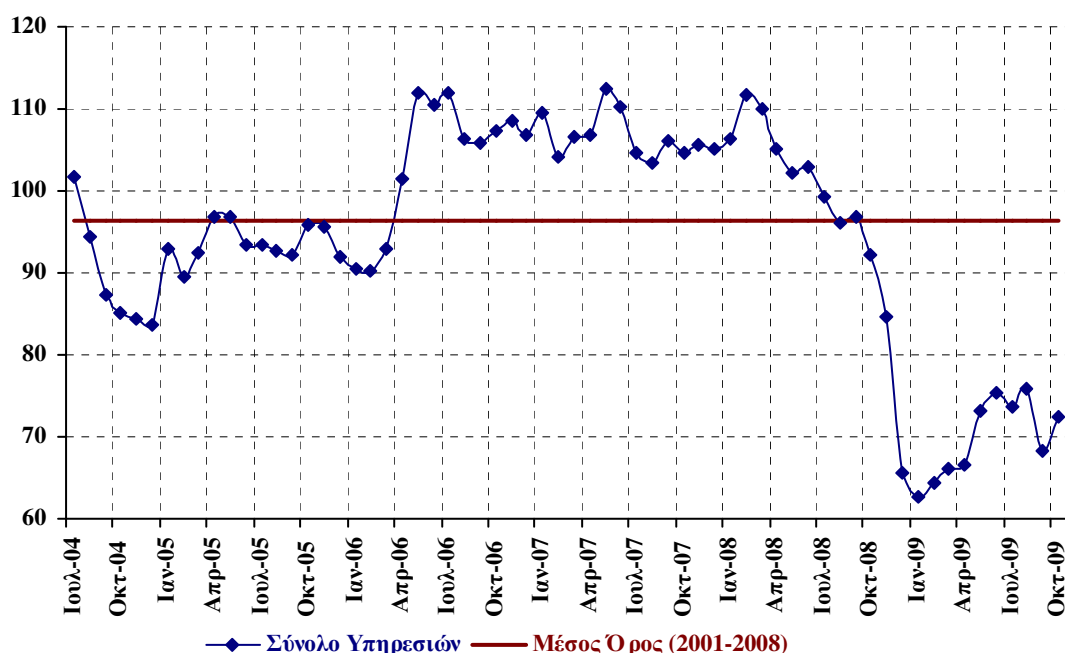
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

					2001-2008		Μ.Ο έτους					
					Min	Max	M.O	2004	2005	2006	2007	2008
Υπηρεσίες (1998-2006=100)					62,6	122,5	96,1	94,6	93,6	103,7	106,6	97,8
					Ιαν-09	3 ^ο τριμ 01						
2008												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
106,4	111,8	110,0	105,2	102,2	103,0	99,4	96,2	96,7	92,2	84,6	65,7	
2009												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
62.6	64.5	66.0	66.7	73.2	75.3	73.7	75.8	68.4	72.4			

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκίων υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (1998-2006=100)



Πηγή: IOBE

Αντίθετα με τα ξενοδοχεία, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών των **Τουριστικών Πρακτορείων** σημειώνει άνοδο τον Οκτώβριο, μετά την κάμψη των τεσσάρων προηγούμενων μηνών και διαμορφώνεται κατά δέκα σχεδόν μονάδες υψηλότερα, στις 73,1 μονάδες, σε ανώτερο επίπεδο σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή επίδοση (62,9 μονάδες). Με

εξαίρεση τις προβλέψεις για την πορεία της απασχόλησης του κλάδου, οι οποίες παραμένουν εξαιρετικά δυσμενείς (στις -23 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας βελτιώνονται: οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων περιορίζονται στο 42% (από 56%), ενώ λιγότερο δυσμενείς είναι και οι εκτιμήσεις για τη ζήτηση της περιόδου αυτής, αλλά και οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης το επόμενο διάστημα, όπου οι μισές επιχειρήσεις αναμένουν σταθερότητα και το 12% (από 6%) άνοδο. Η έντονα αποπληθωριστική τάση των τιμών του περασμένου μήνα, εξομαλύνεται ελαφρά τον Οκτώβριο, παρόλο που εξακολουθούν να υπερτερούν σημαντικά εκείνοι που αναμένουν πτώση (23% από 33%). Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρει ότι η παραγωγική του δραστηριότητα δεν εμποδίζεται, διπλασιάζεται στο 12%, ενώ όσοι διαφωνούν προβάλλουν και πάλι την ανεπάρκεια ζήτησης και κεφαλαίων κίνησης (49% και 30% αντίστοιχα) ως βασικότερα προσκόμματα στη λειτουργία τους.

Στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες** (εταιρίες συμβούλων, διαφημιστικές και άλλες υπηρεσίες προς επιχειρήσεις κτλ), οι προσδοκίες καταγράφουν μικρή άνοδο, με το σχετικό δείκτη να φθάνει στις 67,5 μονάδες από τις 64,9 μονάδες τον Σεπτέμβριο. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας προκύπτει δυσαρέσκεια από την τρέχουσα δραστηριότητα, αλλά λιγότερη απαισιοδοξία για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της. Έτσι υπερτερούν και πάλι, μετά την πρόσκαιρη ανάκαμψη του προηγούμενου μήνα, οι επιχειρήσεις οι οποίες εκτιμούν ότι η τρέχουσα κατάστασή τους έχει επιδεινωθεί το τελευταίο διάστημα, με το σχετικό ισοζύγιο να γίνεται ξανά αρνητικό (στις -13 μονάδες από +3), ενώ αρνητικές είναι και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (επίσης στις -13 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Αντίθετα, βελτιώνονται οι προβλέψεις των επιχειρήσεων, τόσο για την εξέλιξη της ζήτησης, όσο και της απασχόλησης, με το δείκτη της τελευταίας να καταγράφει μάλιστα ισοσκελισμένο ισοζύγιο. Σχετικά με τις τιμές, επικρατούν εντονότερες προβλέψεις αποκλιμάκωσης σε σχέση με τον Σεπτέμβριο, με το 77% (από 90%) να αναμένει σταθερότητα, ενώ τέλος, περιορίζεται στο 28% (από 36%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι δεν συναντά προσκόμματα στην επιχειρηματική του λειτουργία, με το υπόλοιπο 26% να αναφέρει την ανεπάρκεια ζήτησης, το 21% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και ένα 16% τις δυσμενείς γενικότερα οικονομικές συνθήκες ως βασικότερα εμπόδια στη δραστηριότητά τους.

Στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (δεν περιλαμβάνονται οι Τράπεζες), οι προσδοκίες ανακάμπτουν τον Οκτώβριο, με το σχετικό δείκτη - ο οποίος γενικά χαρακτηρίζεται από σημαντικές διακυμάνσεις φέτος - να διαμορφώνεται στις 81,2 μονάδες από τις 73,2 μονάδες τον Σεπτέμβριο. Η άνοδος πάντως στα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας του κλάδου είναι καθολική. Έτσι, το ισοζύγιο των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων διευρύνεται κατά 20 μονάδες, φθάνοντας τις +36, ενώ ο αρνητικός δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση αμβλύνεται στις -16 μονάδες (από -22). Βελτίωση καταγράφεται και στις προβλέψεις των επιχειρήσεων του κλάδου: το ισοζύγιο για την εξέλιξη της ζήτησης στο επόμενο διάστημα αλλάζει πρόσημο για δεύτερη φορά φέτος και μετατρέπεται σε οριακά θετικό (+1 μονάδα από -5 μονάδες), ενώ λιγότερο αρνητικές είναι και οι προοπτικές της απασχόλησης το επόμενο διάστημα (-18 από -27 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Στα ίδια σχεδόν επίπεδα παραμένουν οι προβλέψεις των τιμών, με το 77% των επιχειρήσεων να αναμένει σταθερότητα, όμως υπερσχύουν γενικά όσοι προβλέπουν άνοδο

τιμών και το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις +8 μονάδες (από +6) ένα από τα υψηλότερα του τομέα. Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι δεν αντιμετωπίζει προσκόμματα στη λειτουργία του διευρύνεται κατά 10 μονάδες (στο 42%), με τους υπόλοιπους να κρίνουν την ανεπαρκή ζήτηση (31%), τη γραφειοκρατία (15%) και τα ανεπαρκή κεφάλαια κίνησης (8%) ως τα βασικότερα εμπόδια.

Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Υπηρεσίες Πληροφορικής και Ανάπτυξης Λογισμικού**, μετά από τρεις μήνες ελαφράς υποχώρησης, ανακάμπτει ελαφρά τον Οκτώβριο, και διαμορφώνεται στις 66,9 μονάδες (από 64,3). Οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα δραστηριότητα των επιχειρήσεων διευρύνονται στις -18 μονάδες (από -15), ενώ στα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας καταγράφεται βελτίωση. Έτσι, περιορίζονται ελαφρώς οι αντίστοιχες αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση στο 36% των επιχειρήσεων (από 42%), ενώ ανοδικά κινούνται και οι προβλέψεις για την εξέλιξη της στο επόμενο διάστημα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις +13 μονάδες (από +5). Το ιδιαίτερα χαμηλό ισοζύγιο των προβλέψεων για την εξέλιξη της απασχόλησης του κλάδου αμβλύνεται ελαφρώς τον Οκτώβριο, στις -29 μονάδες (από -33), ενώ σχετικά με τις τιμές, η συντριπτική πλειονότητα (88%) εξακολουθεί να προβλέπει σταθερότητα. Σε όρους τιμών τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που κρίνει ότι η επιχειρηματική του λειτουργία διεξάγεται απρόσκοπτα, παραμένει στα ίδια επίπεδα (25-26%), με το 44% να δηλώνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως το κυριότερο πρόσκομμα και το 20% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης.

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ: ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2009

Βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης στο υψηλότερο σημείο της τελευταίας διετίας

Ο **δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης**, σε συνέχεια της έντονης ανάκαμψης του Σεπτεμβρίου, καταγράφει τον Οκτώβριο νέα σημαντική άνοδο 12 μονάδων, ενισχύοντας έτσι ακόμα περισσότερο την ανοδική πορεία που ξεκίνησε τον Απρίλιο. Έτσι, ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις -27 μονάδες, την υψηλότερη επίδοση των τελευταίων δύο ετών, 30 μονάδες υψηλότερα από όσο βρισκόταν την άνοιξη του έτους. **Η βελτίωση αυτή αποτελεί σαφώς συνέχεια του θετικού κλίματος που δημιουργήθηκε στην προεκλογική περίοδο, ωστόσο ενσωματώνει πλέον και προσδοκίες που δημιουργεί μία νέα κυβέρνηση, φαινόμενο που καταγράφεται με συστηματικό τρόπο από το 1985 στις έρευνες αυτές.** Έτσι στα περισσότερα στοιχεία της μέτρησης σημειώνεται βελτίωση τον Οκτώβριο, με τους καταναλωτές να εμφανίζονται λιγότερο απαισιόδοξοι για την εξέλιξη της οικονομίας της χώρας, αλλά και την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους. Βελτίωση εξάλλου σημειώνεται και στις προσδοκίες των νοικοκυριών για μείωση της ανεργίας όπως και στην πρόθεση για αποταμίευση. Η ουσιαστική βελτίωση στην καταναλωτική εμπιστοσύνη στην Ελλάδα οδηγεί το σχετικό δείκτη σε υψηλότερη θέση στη σχετική κλίμακα αισιοδοξίας, στην 17^η θέση. Θα πρέπει να σημειωθεί πάντως ότι βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης τον Οκτώβριο παρουσιάζουν συνολικά 12 χώρες. Αναλυτικότερα:

■ Κατακόρυφη άνοδος των προβλέψεων βελτίωσης της οικονομικής κατάστασης των νοικοκυριών

Οι προβλέψεις των Ελλήνων καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες καταγράφουν άνοδο 13 μονάδων τον Οκτώβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -9 μονάδες. Έτσι, ένα στα τέσσερα νοικοκυριά προβλέπει ελαφρά ή αισθητή βελτίωση της οικονομικής του κατάστασης (από 19%), ενώ περιορίζεται στο 29% το ποσοστό που προβλέπει επιδείνωση ή σημαντική επιδείνωση (από 40%). Οι αντίστοιχοι δείκτες της ΕΕ και της Ευρωζώνης καταγράφουν οριακή άνοδο, στις -2 και -3 μονάδες αντίστοιχα.

■ Σημαντική κάμψη των αρνητικών προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση της χώρας

Εντονότατη κάμψη καταγράφεται και στις προβλέψεις των ελληνικών νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται κατά 24 μονάδες υψηλότερα, στις -14, σε νέα καλύτερη φετινή επίδοση. Το 31% των ελληνικών νοικοκυριών προβλέπει μικρή ή μεγάλη βελτίωση (από 21%), ενώ το 37% (από 55%) αναμένει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη καταγράφουν επίσης ήπια βελτίωση, φθάνοντας στις -9 και -12 μονάδες αντίστοιχα

■ Ανάκαμψη και της πρόθεσης για αποταμίευση

Η πρόθεση για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες διαμορφώνεται στις -44 από τις -50 μονάδες τον Σεπτέμβριο, στη δεύτερη καλύτερη φετινή επίδοση, παραμένοντας σε χαμηλά ωστόσο επίπεδα. Από τα ελληνικά νοικοκυριά, το 28% (από 20%) κρίνει πιθανή ή πολύ πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12-μηνο, ενώ το 67% (από 77%) την κρίνει ως μη πιθανή ή καθόλου πιθανή. Σε Ευρωζώνη και ΕΕ, οι σχετικοί δείκτες επίσης βελτιώνονται και διαμορφώνονται στις -5 και -8 μονάδες αντίστοιχα.

■ Συνεχίζουν να περιορίζονται οι δυσμενείς προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες εξακολουθούν να αναφέρονται σε άνοδο, παρουσιάζουν όμως περαιτέρω βελτίωση τον Οκτώβριο: ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις +41 μονάδες από τις +47 μονάδες τον Σεπτέμβριο, υποδηλώνοντας εξασθένιση της ανασφάλειας των ελληνικών νοικοκυριών που ήταν διάχυτη σε προηγούμενες μετρήσεις. Το 60% (από 69%) των νοικοκυριών αναμένει ελαφρά ή αισθητή ενίσχυση της ανεργίας το επόμενο 12-μηνο, ενώ το 15% (από 10%) αναμένει σταθερότητα. Οι αντίστοιχοι ευρωπαϊκοί μέσοι όροι σε ΕΕ και Ευρωζώνη κινούνται σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τα ελληνικά, στις +46 και +48 μονάδες αντίστοιχα.

■ Ανακάμπτει η πρόθεση για μείζονες αγορές

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών, κ.λπ.) κινείται ανοδικά και τον Οκτώβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -27 μονάδες (από -33 μονάδες). Τα νοικοκυριά που δηλώνουν ότι θα προβούν σε μικρή ή μεγάλη μείωση των δαπανών τους, περιορίζονται στο 49% (από 53%),

ενώ το 31% (από 30%) δηλώνει πως θα τις αφήσει σχεδόν αμετάβλητες. Σε ΕΕ και Ευρωζώνη, οι αντίστοιχοι δείκτες μεταβάλλονται και πάλι οριακά, στις -22 και -21 μονάδες αντίστοιχα.

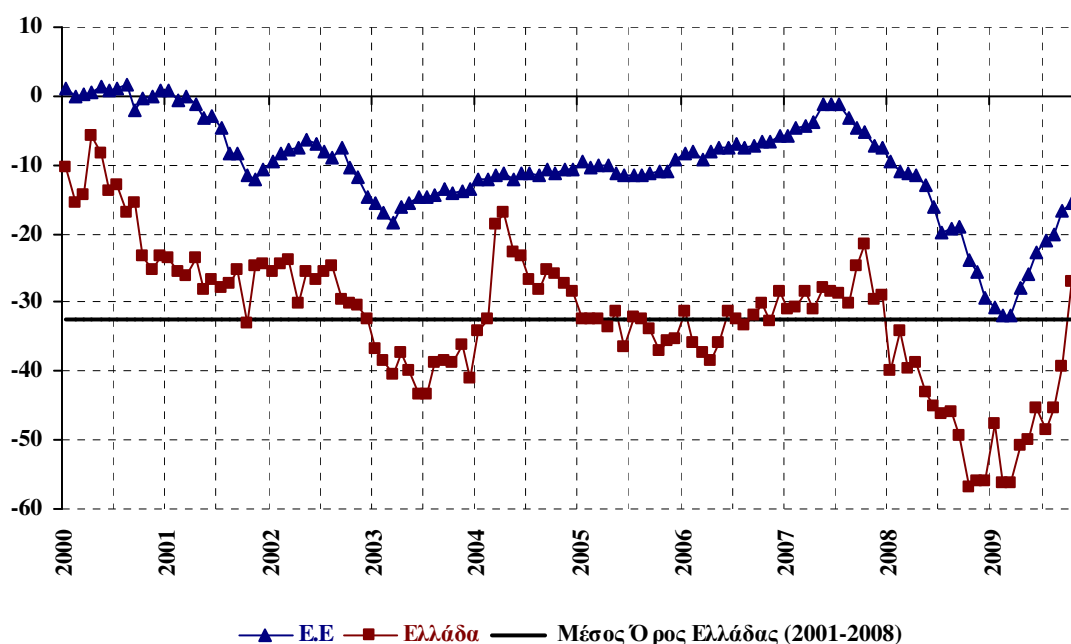
Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

			2001-2008			Μ.Ο έτους						
	Min	Max	M.O			2004	2005	2006	2007	2008		
ΕΕ-27	-32 Μαρ-09	1 Ιαν-01	-10			-11	-11	-8	-4	-17		
Ευρωζώνη	-34 Μαρ-09	1 Ιαν-01	-12			-14	-14	-9	-5	-18		
Ελλάδα	-57 Οκτ-08	-18 Απρ-04	-33			-26	-34	-33	-28	-46		
2008												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-10	-11	-11	-12	-13	-16	-20	-19	-19	-24	-26	-29
Ευρωζώνη	-11	-12	-13	-12	-14	-16	-19	-19	-19	-24	-26	-31
Ελλάδα	-40	-34	-40	-39	-43	-45	-46	-46	-49	-57	-56	-56
2009												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-31	-32	-32	-28	-26	-23	-21	-20	-17	-15		
Ευρωζώνη	-31	-33	-34	-31	-28	-25	-23	-22	-19	-18		
Ελλάδα	-48	-56	-56	-51	-50	-45	-49	-45	-39	-27		

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις τους για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές των θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση του συγκεκριμένου μεγέθους είναι υψηλότερο του ποσοστού εκείνων που προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)



Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

■ Σε ιστορικά χαμηλά οι προβλέψεις ανόδου των τιμών

Οι προσδοκίες των καταναλωτών για αποκλιμάκωση των τιμών κυριαρχούν έναντι των προβλέψεων ανόδου, με το δείκτη εξέλιξης των τιμών τους προσεχείς 12 μήνες να διαμορφώνεται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, στις -3 μονάδες. Από τα νοικοκυριά, το 34% κρίνει πως οι τιμές θα αυξηθούν με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό (από 44%), ενώ το 25% (από 17%) θεωρεί ότι οι τιμές θα μείνουν αμετάβλητες. Οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη παραμένουν στα ίδια επίπεδα, χωρίς να απέχουν σημαντικά από τον αντίστοιχο ελληνικό, στις -8 και -14 μονάδες αντίστοιχα.

■ Μείωση του ποσοστού των νοικοκυριών που αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους ή έχουν χρεωθεί

Οι εκτιμήσεις των νοικοκυριών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, φανερώνουν μικρή άνοδο του ποσοστού που δηλώνει ότι αποταμιεύει λίγο ή πολύ, στο 30% (από 27%), ενώ και πάλι ένας στους δύο καταναλωτές αναφέρει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα». Το ποσοστό των νοικοκυριών που δηλώνει ότι έχει χρεωθεί επίσης παραμένει στο 12-13%, ενώ όσοι δηλώνουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους, περιορίζονται στο 6% (από 8%).

Τον Οκτώβριο, η έρευνα καταναλωτών που διεξάγει το IOBE θέτει **τρία επιπρόσθετα** ερωτήματα που μετριούνται σε τριμηνιαία βάση, τα οποία εξειδικεύουν ακόμα περισσότερο την πρόθεση για μείζονες αγορές διαρκών καταναλωτικών αγαθών (αυτοκίνητο, κατοικία) και έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως πρόδρομοι δείκτες για την ιδιωτική κατανάλωση.

Αναλυτικότερα επισημαίνονται τα εξής:

- Η πρόθεση αγοράς αυτοκινήτου εντός των επόμενων 12 μηνών ενισχύεται ελαφρώς, με το σχετικό δείκτη να φθάνει τις -73 μονάδες (από -76 στη μέτρηση Ιουλίου), όσο είναι δηλαδή και ο μέσος ευρωπαϊκός όρος. Οι προοπτικές που δημιουργήσε το μέτρο της απόσυρσης, φαίνεται έτσι ότι ενίσχυσε τη αγοραστική διάθεση των καταναλωτών. Το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ότι είναι πολύ πιθανό να προβούν σε αγορά αυτοκινήτου το επόμενο 12μηνο φθάνει στο 3% (από 2%), ενώ όσοι δηλώνουν πως δεν είναι καθόλου πιθανό να προβούν σε αγορά αυτοκινήτου, περιορίζονται στο 73% (από 76%).
- Πτώση όμως καταγράφεται στην πρόθεση για αγορά ή κατασκευή κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, με το 5% (από 11%) να θεωρεί πιθανό ή πολύ πιθανό να προβεί σε αγορά σπιτιού τον επόμενο χρόνο και τον αντίστοιχο δείκτη να διαμορφώνεται στις -86 από τις -80 μονάδες τον Ιούλιο, σε επίδοση ωστόσο σχετικά ανώτερη των αντίστοιχων ευρωπαϊκών δεικτών (-88 και -90 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα).
- Μικρή βελτίωση καταγράφεται στην πρόθεση πραγματοποίησης σημαντικών δαπανών για βελτίωση / ανανέωση της κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -64 από τις -66 μονάδες στη μέτρηση Ιουλίου, όταν οι αντίστοιχοι ευρωπαϊκοί δείκτες βρίσκονται σε ανάλογα επίπεδα, στις -59 και -63 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Το 15% (από 14%) των ελληνικών νοικοκυριών δηλώνει ότι θεωρεί αρκετά ή πολύ πιθανό να προβεί σε σημαντικές αντίστοιχες δαπάνες, ενώ το 83% (από

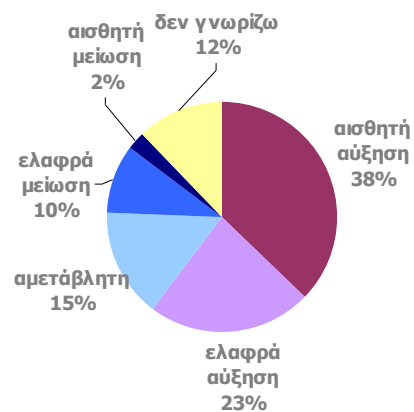
86% τον Ιούλιο) κρίνει ότι δεν είναι πιθανό να πραγματοποιήσει σχετικές δαπάνες το επόμενο 12μηνο.

Διάγραμμα 7: Βασικοί Δείκτες έρευνας καταναλωτών

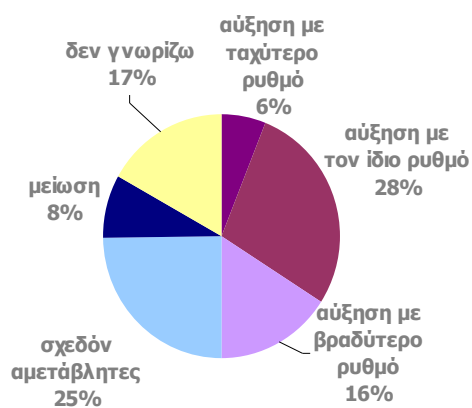
ΠΡΟΘΕΣΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ



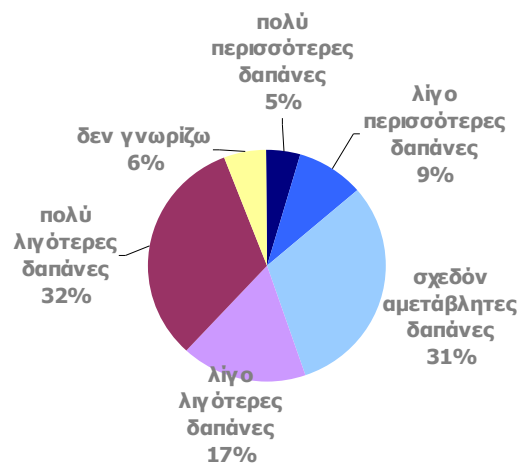
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ



ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ



ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ



Πηγή: IOBE